

STOLETNE AGAVE VZCVETIJO ENKRAT SAMKRAT

Lumbarda. Najjužnejši rtič otoka Korčule v začetku avgusta. Vročina puhti iz razbeljenega kamenja in posušene trave. Človek pomisli, da ni živega bitja, ki bi moglo kljubovati pripeki ter obstati v tako izpostavljeni krajini.

Pač, orjaške agave mirno vztrajajo. Navadno v skupini, ki se zdi kot zbor sivoze lenih starešin na posvetu, ter redkeje posamič kot posebej preizkušeni bojevniki z izrazito brazgotinastimi listi.

Ko mislim, da sem jih spoznal že v vseh položajih in da me več ne morejo presenetiti, naletim na novo uganko: iz srede rastline poganja za pest debelo pet metrsko steblo. Zdi se, kot da bi v mukah rojevala in se pri tem sama izčrpavala, sušila. To je agavin cvet. Ta neverjeten velikan se končuje s sočnimi grozdi živorumenih cvetov, ki jih gosto obletavajo čebele.

Počasi mi začenja postajati jasno. V teh skrajnih razmerah se morajo tudi živa bitja obnašati okolju primerno; odgovarjati morajo po načelu: vse ali nič. Agava, trajna rozetna zelika iz rodu Agavaceae, ki izvira iz Srednje Amerike, a uspeva dobro tudi v Dalmaciji in na otokih Južnega Jadrana, zacveti samo enkrat, in sicer na starost, zato gre o njej glas, da zacveti šele čez sto let.

Seveda, vsakoletno cvetenje bi bilo v tako vročem podnebju preveliko razkošje, ki si ga tukajšnje asketsko rastje nikakor ne bi moglo privoščiti. Pomenilo bi nesmiselno razsipavanje z močmi, predvsem pa z vodo, ki zlahka hlapi iz ranljivo razprtih cvetnih listov.

Ko torej končno napoči agavin čas, njeno poletje, se ta razda do konca, v mladosten cvet potisne vso zrelo moč svojih že priletnih listov, pri čemer sama kmalu odmre.

Osuplo opazujem vse to in pomislim, da agave gotovo umirajo brez slabe vesti. Da živijo, kot da bi poznale evangelij. Na misel mi začnejo samodejno prihajati besede:

"Resnično, resnično povem vam: če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umre, ostane samo; če pa umre, obrodi obilo sadu."

(JN 12,24)

Na mestu, kjer je nekoč rastla agava, ostane po letu dni le še olesenelo steblo - ostanek nekdanjega cveta - ter vsenaokrog posute mlade rastlinice. Koliko od njih bo preživel letošnjo poletno sušo? In kateri od njih bo čez nekaj desetletij uspelo pognati lasten cvet in s tem dati možnost prihodnjemu rodu?

ALEK ZWITTER